

Projekt Gradvis

Gradvis är ett projekt som handlar om klimatoptimering av svenskt jordbruk. Målet med projektet är att visa lantbrukare i Sverige på vilka förändringar i klimatet som förutspås, samt vilka risker och möjligheter ett förändrat klimat kan medföra för deras verksamhet. Genom detta kommer de att vara mer förberedda vilket stärker deras konkurrenskraft.

Klimatprognoserna från SMHI visar att ett förändrat klimat är att vänta framöver. Oavsett hur den fortsatta utvecklingen av koldioxidhalten i atmosfären blir så är forskare i världen eniga om att vi redan är i ett skede där klimatet successivt håller på att förändras till följd av mänsklig påverkan framförallt genom användning av fossila bränslen. Utifrån olika klimatmodeller kan förändringar i klimatet simuleras för olika framtidsscenarier. Dessa visar att även om vi skulle sluta använda fossil energi i dag, är trögheten i systemet så stor, liksom halten koldioxid i atmosfären, att förändringar i klimatet kommer att fortskrida. Hur dessa förändringar kommer att se ut och hur snabbt de sker beror på många olika och osäkra faktorer och kan ej med säkerhet prognostiseras.

Enligt framtagna scenarier förutspås den globala uppvärmningen för Sveriges del att innebära mindre nederbörd på somrarna och mer under vinterhalvåret. Vidare förväntas vegetationsperioderna bli längre, vintrarna ge mindre snötäcke, färre frostnätter, samt fler situationer uppstå med extremväder såsom värmeböljor, stormar, kraftiga o intensiva regn mm. Redan idag ser vi tendenser till detta. För lantbruksföretagarna som med sin produktion är direkt beroende av väder och årsmån, innebär detta en betydelsefull påverkan på deras verksamhet.

Med en förändring av klimatet följer också ett behov av att anpassa befintlig produktion och verksamhet för att hantera förändrade väderförutsättningar. Förändringar i klimatet kommer på ett naturligt sätt att tvinga fram förändringar i produktionen. Ur ett företagsperspektiv är det dock en fördel, och kanske en nödvändighet, att vara medveten om de förändringar i klimat och väder som förutspås, samt att ha kunskap om och kunna planera och hantera de risker och möjligheter det kan innebära.

Projekt Gradvis^o

Gymnasieskola

Gradvis är till stor del ett projekt som handlar om information, där målet är att rusta svenska lantbrukare med kunskap så att de kan anpassa sina företag till ett förändrat klimat och på så sätt öka sin konkurrenskraft. Då många av framtidens lantbrukare, djurskötare och maskinförare finns på naturbruksgymnasierna ser vi detta som en mycket viktig målgrupp att nå ut till.

Vi har här gjort ett förslag till hur man skulle kunna göra detta, men det går att anpassa efter de förutsättningar som finns hos eleverna och på skolan. Vår förhoppning är att kunna genomföra projektet framförallt tillsammans med de elever som läser de praktiska inriktningarna då vi tror att dessa kommer ha störst nytta av informationen.

Förslag till upplägg

Vi börjar med att hålla en eller ett par inledande föreläsningar på gymnasieskolorna om hur ett förändrat klimat kan komma att påverka svenskt lantbruk nu och i framtiden. Föreläsningarna ska både ta upp hur djurhållningen påverkas samt hur växtodlingen påverkas. Föreläsningarna ska inte ta upp några direkta lösningar utan det får bli elevernas uppgift att fundera över. Viktigt är att försöka få föreläsningarna att vara användbara både för elever som vill arbeta med djur, eget jordbruk samt maskinstation.

När detta sedan är gjort är målet att eleverna själva ska hitta på lösningar och försöka se möjligheter hur de kan anpassa, gärna sitt hemma jordbruk, djurhållning eller maskinstation. I Gradvis rapporter ges ett antal förslag till hur man till exempel kan minska värmestress hos djur men då alla ladugårdar ser olika ut och många är av den äldre modellen finns det säkert betydligt fler kluriga lösningar, framförallt lösningar som är ekonomiskt försvarbara. Vi vill gärna nyttja detta att alla eleverna har olika bakgrund, erfarenheter och förutsättningar. Detta gör att de förhoppningsvis ser saker på olika sätt och på så sätt kan med nya idéer och lösningar.

Tidsplan

1. Inledande föreläsningar 2-4 timmar.
2. Eleverna arbetar med projektet under skoltid ca 2 timmar per vecka under 4-6 veckor. I övrigt får de jobba med det utanför skoltid.
3. Presentation av projektet, eleverna presenterar projektet. Vore kul om minst en HS rådgivare kunde vara där och lyssna samt övrigt inbjudna.

Total tidsåtgång ca 20 timmar.

Presentationen kan ske genom valfritt medium. Viktigt är att ge eleverna förutsättningar att göra bra presentationer, framförallt om man ska bjuda in externa åhörare. En idé är att göra presentationerna i form av workshops istället för klassiska presentationer men detta är något som gärna kan bestämmas tillsammans med lärare och elever.

Min tanke är att man under de här 4-6 veckorna som projektet pågår så är jag där och hjälper till och kommer med förslag och idéer. Även Sara B Nilsson med flera kommer att kunna vara behjälpliga och svara på frågor via mail.

Kontaktuppgifter

Sofia Göth
delprojektledare Gradvis Gymnasieskola
Sofia.goeth@hushallningssallskapet.se
0737- 31 62 78

Sara Bergström Nilsson
projektledare Gradvis
sara.nilsson@vxa.se
035-465 09, 0730-46 93 18

Klimatstrategiprojektet Gradvis drivs av Hushållningssällskapet Halland. Under 2010 publicerades tre forskningsrapporter: Klimatet 2040, Växtodling 2040 och Djurhållning 2040. Dessa tillsammans med faktablad (inlästa på dialekt), regionala råd samt föreläsningar finns på www.gradvis.se.